

RYNEK **7**

PAŹDZIERNIK 2026 | NR · 9 · (258) | ISSN 1642-9869

HENRYK CZEKAŁA – „SZKOT”

**BYTOM Z DOSTĘPEM
DO MORZA**

08-11 października 2026

BECEK CZYTA

Bytomski Festiwal Literacki dla Dzieci i Młodzieży

Mikołaj Marcela / Edyta Plich / Barbara Sadurska / Renata Piątkowska

Barbara Supel / Asia Sobota / Agata Matras / Aneta Korycińska (Baba od Polskiego)

Paweł Dobrzelecki / Anna Włodarkiewicz / Justyna Bednarek /

Adam Robiński / Maja Strzałkowska / Beata Patuszyńska / Krzysztof Stręcioch

Gabriela Rzepecka-Weiss / Robb Maciąg / Dorota Combrzyńska- Nogala

Anja Franczak / Róża Hajkús / Maria Strzelecha

TEATR LUFCEK NA KORBĘ:

TEO, PRZYJAZNY DINOZAU

Rodzinny spektakl teatralny | Wiek: 5+

**11 PAŹDZIERNIKA 2026
(NIEDZIELA), GODZ. 16.00**

Szczegóły: www.beczek.pl/beczek_czyta

BYTOMSKIE
CENTRUM
KULTURY

JESTEŚMY!
TUJĄD KULTURA

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

W TYM NUMERZE...

- 03 WSTĘP / **MUZY I WENY PRYZNANE**
- 04 ROZMOWA RYNKU / **BYTOM Z DOSTĘPEM DO MORZA**
- 11 ZIELONY BYTOM / **5 PYTAŃ O DZIKI W MIEŚCIE**
- 12 HISTORYCZNY BYTOM / **KOŚCIÓŁ ŚW. WOJCIECHA JUŻ PO REMONCIE**
- 14 BYTOM POZARZĄDOWY / **BYTOMSKI BUDŻET OBYWATELSKI ROZSTRZYGNIĘTY**
- 16 WYJĄTKOWE MIEJSCE / **BYTOM ROBERTA ACKERMANN**
- 18 DZIEJE SIĘ W BYTOMIU / **REPERTUAR**

MUZY I WENY PRYZNANE

W tym roku Nagrodę Prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury MUZA 2026 w kategorii osiągnięcia twórcze i upowszechnianie kultury otrzymały: pisarka i poetka Maria Kocot oraz wokalistka jazzowa i autorka tekstów Marta Król. Przyznane zostały także Młodzieżowe Nagrody w dziedzinie kultury WENA. W tym roku uhonorowano nimi: Paulinę Długosz, uczennicę Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej – w kategorii muzyka; Oliwię Dudek, uczennicę Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej – w kategorii taniec; Aleksandrę Markwicę – absolwentkę bytomskich szkół i studentkę UŚ w Katowicach – w kategorii animacja społeczno-kulturalna i Kacpra Kotrasa, studenta Wydziału Teatru Tańca Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie – w kategorii teatr.

Drodzy Czytelnicy,

W październiku Bytom zyskał dostęp do morza – a to za sprawą rozmowy z Henrykiem Czekalą „Szkotem”. Bytomski szantymen, jeden ze współzałożycieli słynnych zespołów: Ryczące Dwudziestki oraz Mechanicy Shanty, na łamach „Rynku 7” opowiada o nowej płycie „Moje ukochane”, którą wydał jako Szkocka Trupa. Rozmawiamy o bytomskim środowisku szantowym, żeglowaniu oraz przyszłości piosenki żeglarskiej.

A co poza tym? Piszemy o zakończonej renowacji kościoła św. Wojciecha, wynikach Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego oraz o... dziejach w mieście. Zachęcamy też do lektury powieści autobiograficznej Roberta Ackermanna „Chodziłem po słonecznej stronie ulicy”, która stanowi epos o dzieciństwie żydowskiego chłopca urodzonego na Górnym Śląsku tuż po II wojnie światowej.

Zapraszam do lektury i odwiedzenia „Rynku 7”

Małgorzata Węgiel-Wnuk,
redaktor naczelna.

RYNEK 7

Nakład: 3000 szt. | Wydawca: Urząd Miejski w Bytomiu, ul. Parkowa 2, 41-902 Bytom | Redakcja: Biuro Promocji Bytomia, Rynek 7, 41-902 Bytom, promo@um.bytom.pl | Redaktor naczelna: Małgorzata Węgiel-Wnuk | Redaktor prowadząca: Katarzyna Mołdawa | Skład: Piotr Herla | Zespół redakcyjny: Grzegorz Goik, Hubert Klimek, Anna Krzyszkowska-Kuc, Łukasz Respondek, Tomasz Sanecki | Druk: Mikopol, ul. Nałkowskiej 51, 41-922 Radzionków | Zdjęcie na okładce: Grzegorz Goik. Numer zamknięto: 30.09.2026 r. Wydawca nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń. Redakcja nie zwraca materiałów oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania.

Henryk Czekala – „Szkot”, muzyk, autor tekstów, tłumaczeń, szantymen, jeden ze współzałożycieli słynnych Ryczących Dwudziestek oraz zespołów Mechanicy Shanty oraz Szkocka Trupa.

BYTOM Z DOSTĘPEM DO MORZA

Kilka wieków temu marynarze śpiewali szanty, jako pieśni pracy. To one pozwalały im przeżyć kilkuletni rejs. Dziś ta muzyka daje poczucie wspólnoty i jest świetną rozrywką.

– Dzięki tej rosnącej popularności mamy w Bytomiu swój kawałek morza – uśmiecha się Henryk Czekala – „Szkot”.

Tekst: Łukasz Respondek | Zdjęcia: Grzegorz Goik

Prześledziłem twój dorobek, oddanie i wkład w rozwój muzyki szantowej w naszym mieście i zastanawiam się, czy w nagrodę Bytom nie powinien otrzymać dostępu do jednego z mazurskich jezior.

Ukuło się już takie sformułowanie, że Bytom żąda dostępu do morza. Nie będę nic zmieniał [śmiech]. Biorąc pod uwagę liczbę zespołów, które u nas powstały, zainteresowanie tą muzyką i wkład w jej rozwój w skali kraju, zaryzykuję stwierdzenie, że my ten dostęp do morza w zasadzie mamy. I nie chodzi o odległość – bo dzięki autostradom ta nie robi już żadnego wrażenia.

Mentalnie bliżej nam do morza?

Śpiewane przez nas piosenki żeglarskie i szanty zbliżają ludzi do wody, do morza i klimatów żeglarskich. Nasi słuchacze najpierw chcą tego spróbować, a potem za tym tęsknią. Na pewno mamy na to wpływ. Zresztą w Bytomiu ukształtowało się całe środowisko szantowe. Są grupy fanów, które umawiają się i jeżdżą razem na festiwale do Tychów, Żor czy Krakowa, a po koncertach dalej spędzają wieczór na muzykowaniu w mniejszym gronie.

Trzeba być żeglarzem, żeby tworzyć tę muzykę?

Oczywiście, że nie. Choć muzyka na pewno zachęca do tego, żeby spróbować. Najważniejsze jest tworzenie tekstów. A jeżeli ktoś już tę umiejętność w sobie

wypracował, to z tym gatunkiem na pewno również sobie poradzi. Wychodzę z założenia, że wszystkiego można się nauczyć, więc jeżeli człowiek włoży w coś odpowiednią ilość pracy i serca, to robi to coraz lepiej. Tak właśnie jest z pisanem piosenek.

**Tak było w twoim przypadku?
Tworzysz szanty od 40 lat. Jak
wyglądała twoja droga do tego
gatunku?**

Jako dziecko wykonywałem pieśni kościelne i piosenki z przedszkola. Zresztą śpiewanie fascynowało mnie przez całe życie. Gdy w 1980 roku poszedłem do technikum, spotkałem żeglarzy. Najpierw w drużynie kajakowej w Technikum Mechanicznym, a rok później w Harcerskiej Drużynie Wodnej – wówczas Pierwszej Drużynie Wodnej Próbniej Bytom. Właśnie tam zaczęły się żagle oraz śpiewanie piosenek żeglarskich, harcerskich i turystycznych. W 1983 roku pojechaliśmy na obóz – Harcerskie Warsztaty Kultury Marynistycznej, gdzie zetknęliśmy się z Markiem Szurawskim, guru polskiej szanty, który zaszczerpił w nas miłość do tej muzyki, nauczył wszystkiego. Od tamtego czasu śpiewamy.

**Szanty to – zgodnie z definicją –
XVIII- i XIX-wieczne pieśni pracy**

**wykonywane w celu synchronizacji
czynności żeglarzy. To muzyka,
która jest popularna głównie
w kurortach turystycznych. Jednak
na Śląsku cieszy się również
dużym zainteresowaniem. Czy ma
to związek z etosem pracy, śląskim
przemysłem, górnikami, hutnikami
i ich ciężką pracą?**

Już dawniej często pytano mnie, skąd na Śląsku taka fascynacja szantami i pieśniami morza. Po pierwsze, myślę, że wynikało to z tęsknoty za tym, czego Ślązakom brakowało – mieli kopalnie i huty, a nie mieli morza za oknem.

Po drugie, żeglarzami i marynarzami zostają ludzie twardzi, silni i odporni, a tacy są Ślązacy i górale. Zazwyczaj w tym przypadku fascynacja szantami zaczynała się od żeglowania. Szanty to narzędzie, które służyło do wykonywania tej pracy. Ale treść tych piosenek żeglarskich

również była bliska Ślązakom – opowiadały o tęsknocie za domem, rodziną czy portem po dwuletnim czy nawet dłuższym rejsie. Trafiały w tym przypadku na podatny grunt.

Wiele szantowych tekstów nawiązuje właśnie do tej tęsknoty. Jednak najważniejsze miejsce zajmują chyba kobiety. Dobry przykład to jedna z najbardziej znanych szant

**W Bytomiu
ukszałtowało
się środowisko
szantowe. Są grupy
fanów, które jeżdżą
razem na festiwale,
a po koncertach
spędzają wieczór
na muzykowaniu
w mniejszym
gronie.**

„Hiszpańskie dziewczyny”. Zdarzają się też piosenki rubaszne, wręcz sprośne. Z czego to wynika?

O czym może myśleć grupa kilkunastu facetów na pokładzie po dwuletnim rejsie [śmiech]? Druga sprawa to przydziały rumu i grogu. To drugi najczęściej poruszany wątek ich pieśni. Śpiewali też o miłości i tęsknocie za domem i dziećmi. Marynarze to nie arystokraci. Ich język był prosty, dosadny, czasem wręcz grubiański. Takie też są teksty szant. Ci ludzie często byli porywani na pokłady – szanghajowani, bo brakowało rąk do pracy. Kapitanowie upijali ich do nieprzytomności, a rano budzili się 50 – 100 mil od brzegu pod batem bosmana i musieli się podporządkować. Bardzo często uciekali ze statków, ryzykując życiem. Szanta „Sześć błota stóp”, do której napisałem tekst, opowiada o pogrzebie marynarskim. Zaszywano ciało denata w worku z płótna żaglowego z dwoma kulami armatnimi przy nogach dla obciążenia, a „ostatni ścieg bez krwi” wykonywano igłą przez nos denata, aby sprawdzić, czy nie udaje śmierci i nie chce w ten sposób uciec ze statku. Wielu śmiałków, będąc blisko brzegu, liczyło na to, że wyswobodzi się z worka i dopłynie do brzegu. Ryzykowali życiem. Ale to tylko obrazowało fakt, jak trudne warunki panowały na pokładzie.

W popularnej ostatnio „Odysei” Odyseusz wraca do Itaki – tam również jest historia z syrenami i żeglarzami wyskakującymi ze statków.

Oni wyskakiwali za pięknym głosem syren. Głos to przenośnia, bo syreny wabiły ich nie tylko śpiewem – marynarze dążyli do tego, czego im brakowało. Całą tę przygodę można jednak traktować jako alegorię życia na statku i problemów, z jakimi borykali się żeglarze. Właśnie o tych problemach i tęsknotach są nasze teksty.

Do dzisiaj żeglujesz?

Tak, ale Bałtyk zrobił się dla mnie za zimny, więc kiedy tylko mam okazję, wybieram ukochaną Chorwację. Czuję się Chorwatem – to moja trzecia narodowość po śląskiej i polskiej. Grecja i Włochy są atrakcyjne, ale to Chorwacja urzekła mnie tak, że każdą wolną chwilę chętnie spędzę przy oliwkach, figach i na rynku w Trogirze z lodami ponczowymi o smaku „punch”, śpiewając szanty i piosenki żeglarskie.

Jak wyjaśnić różnicę między szantami a piosenką żeglarską?

Szanta jest gatunkiem pieśni żeglarskiej służącym do pracy. Współczesna piosenka żeglarska to opowieść o tym, co człowiekowi w duszy gra i nie służy do pracy. W szancie szantymen śpiewa wers tekstu, a chór odpowiada refrenem w rytmie wykonywanej pracy, np. pompowania czy ciągnięcia lin.

Jak w dobie muzyki elektronicznej i sztucznej inteligencji odnajdujecie się jako środowisko? Czy nie czujecie się jak telefon na korbkę w dobie smartfonów?

Nie, absolutnie – vintage jest w modzie. Kupiłem ostatnio wzmacniacz Sony z 1974 roku, połączyłem go z kolumnami Jamo z piwnicy kolegi i gra niesamowicie. Podobnie jest z naszą muzyką. Czujemy to szczególnie podczas występów na estradzie. Zdarza się, że na początku jest dystans, ale po piątym numerze ludzie zaczynają tupać, a po 60 – 120 minutach nie chcę nas wypuścić z sali koncertowej. W tej muzyce jest rytm, poczucie wspólnoty i opowieści zawarte w tekstach. Współczesnym gatunkom często tego brakuje.

W tej muzyce jest rytm, poczucie wspólnoty i opowieści zawarte w tekstach. Współczesnym gatunkom często tego brakuje.

Czy widzicie młody narybek w tym gatunku muzycznym?

Przez chwilę było krucho, ale od około pięciu lat pojawiają się młode zespoły, tworzone przez 20-, 30- i 40-latków, biorące udział w konkursach. Jest to jednak muzyka niszowa, dla fascynatów.

W Teatrze Rozbark odbył się twój recital „Moje ukochane”, pod tym samym tytułem ukazała się także płyta z najważniejszymi utworami. Jakimi kryteriami kierowałeś się przy wyborze piosenek?

Wybór podyktowało serce. Tytułowe „Moje ukochane” to nie kobiety, tylko właśnie piosenki. Na płycie znajduje się 12 utworów

oraz 3 bonus tracki nagrane na żywo „na setkę” w czwórkę przy mikrofonach. Repertuar płyty to szanty i żeglarskie pieśni z dorobku Ryczących Dwudziestek, Mechaników Shanty, a także utwory Jerzego Porębskiego, Witka Zamojskiego, Tomasza Opoki, Janusza Sikorskiego, jak również moje i innych twórców.

Gdzie będzie można cię posłuchać w najbliższym czasie?

Na przełomie 2026 i 2027 roku chcemy ruszyć w trasę i zagrać sto koncertów promujących płytę. W Bytomiu występowaliśmy dotąd zaledwie kilka

razy, m.in. w Młodzieżowym Domu Kultury i w parkowym amfiteatrze na imprezie ekologicznej. Mam nadzieję, że finałowy koncert tej trasy uda nam się zorganizować w moim rodzinnym, ukochanym mieście Bytomiu.

Posłuchaj podcastu z Henrykiem Czekalą – „Szkotem”

10

01 CZW
10.00-13.00

DEBATA - O SPOŁECZNYM FINANSOWANIU KULTURY

WSTĘP WOLNY

Organizatorem debaty jest Narodowe Centrum Kultury i Teatr Rozbark.

02 PT
03 SB
19.00

PARTYTURY TOPNIENIA

BILETY 30 zł bilet normalny, 20 zł bilet ulgowy.

kon., chor., dram.: Piotr Stanek, Konrad Kurowski | Premiera | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

03 SB

WARSZTATY TANECZNE DLA SENIORÓW

WSTĘP WOLNY

wydarzenie realizowane w ramach Programu Weekend Seniora z Kulturą.

godz. 10.15 - 11.15 AEROBIK DANCE z Sabiną Letner | wstęp bezpłatny | studio C.
godz. 11.30 - 12.30 BODY VOICING z Julią Lewandowską | wstęp bezpłatny | studio C.

04 ND
18.00

JAMES BOND SONGS SYMFONICZNE

BILETY 50 zł / osoba

Marta Król z Zespołem oraz Polską Młodzieżową Orkiestrą Symfoniczną.

10 SB
11 ND
13.00-20.00
12.00-18.00

XX MEMORIAŁ IM. L. BŁAŻYŃSKIEGO

WSTĘP WOLNY

16 PT
19.00

TRIBUTE TO JUAN D'ARIENZO

BILETY 35 zł bilet z/osoba miejsce przy stoliku (liczba miejsc ograniczona), 30 zł/osoba miejsce na trybunach.

spektakl muzyczno-taneczny przygotowany pod kierunkiem urugwajskich choreografów Stefanii Coliny i Juana Martina Carrary.

18 ND
18.00

KONCERT CHARYTATYWNY

WSTĘP WOLNY

22 CZW
19.00

WIECZÓR POŚWIĘCONY PAMIĘCI RAFAŁA URBACKIEGO

WSTĘP WOLNY

wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

23 PT
10.00-13.00

FESTIWAL ALTERNATYWNEJ MOTORYKI

warsztaty mistrzowskie: prowadzenie: Tatiana Cholewa, Jakub Margosiak | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

23 PT
18.00

FESTIWAL ALTERNATYWNEJ MOTORYKI

WSTĘP WOLNY

prezentacje spektakli tanecznych zespołów profesjonalnych | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

24 SB
10.30-15.30

WARSZTATY DLA TERAPEUTÓW / OPIEKUNÓW

WSTĘP WOLNY

prowadzenie: Marta Berdel | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec. Obowiązują zapisy pod adresem: spolecznie@teatrorzbark.pl

24 SB
18.00

BLISKOŚĆ | PREMIERA INTEGRA

BILETY 40 zł bilet normalny, 30 zł bilet ulgowy.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

Zadanie dofinansowane ze środków Ministerstwa
Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach
Programu Przestrzenie Sztuki – Taniec, realizowanego
przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

Przestrzenie
TANIEC Sztuki

Archiwum Państwowej Biblioteki

PLEJADA

5 pytań o dziki w mieście

Dziki pojawiające się na osiedlach i w parkach nie są już rzadkością. O przyczynach zjawiska rozmawiamy z Wojciechem Brysiem, naczelnikiem Wydziału Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

Jak duża jest skala problemu?

Znaczna. Do sierpnia tego roku firma realizująca usługi polegające na odstraszaniu i odławianiu dzików interweniowała 173 razy. Dziki pojawiały się właściwie w każdej części miasta. O pomoc najczęściej zwracali się mieszkańcy Miechowic, gdzie służby interweniowały 34 razy. Interwencje były też podejmowane na Stroszku, Szombierkach czy Karbiu. W Śródmieściu akcja wyprowadzania dzików z osiedla i Parku Miejskiego miała miejsce dwa razy.

Jakie podejmowane są działania?

W ramach umowy firma zajmująca się odławianiem dzikich zwierząt nie tylko odprowadza je na tereny leśne, ale także patroluje najbardziej newralgiczne miejsca, w których pojawiają się dziki, oraz usuwa ich siedliska. Jeżeli sytuacja tego wymaga, firmę wspierają straż pożarna, policja i straż miejska. Do sierpnia firma zlikwidowała 36 takich miejsc. Mimo że obecność dzików na osiedlach i w parkach może stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, pracownicy firmy zmagają się czasem z niechęcią czy wrogością części osób, które utrudniają lub uniemożliwiają np. ustawienie klatki odławnej.

A kiedy te metody zawodzą?

Jeśli przewożenie dzików w głąb lasu, nie przynosi skutku, a wyczerpane zostały inne sposoby ograniczenia liczby zwierząt i zatrzymania ich w leśnym środowisku, konieczne mogą być bardziej zdecydowane działania. Wtedy konieczny jest kontrolowany odstrzał. W tym roku w Miechowicach odłowiono 11 osobników.

Jak zatrzymać dziki w lesie?

Jednym z najważniejszych sposobów jest niedokarmianie dzików i ograniczenie ich dostępu do pożywienia w obszarach miejskich. Służby miejskie systematycznie informują też zarządców budynków, aby zwracali uwagę na porządek wokół śmietników i odpowiednie zabezpieczenie kontenerów. Apelujemy także do osób odwiedzających bytomskie parki i ogródki działowe, by nie zostawiały tam pożywienia. Kiedy zwierzęta mają stały dostęp do pokarmu, wracają.

Gdzie powinniśmy zgłaszać pojawianie się dzików?

Należy zadzwonić do Straży Miejskiej w Bytomiu pod numer 986 lub 32 821 18 24 lub powiadomić dyżurnego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego pod nr. tel. 32 786 84 50.

KOŚCIÓŁ ŚW. WOJCIECHA JUŻ PO REMONCIE

Tekst i zdjęcia: Tomasz Sanecki | Zdjęcia: Hubert Klimek

Zakończył się gruntowny remont kościoła św. Wojciecha przy Placu Klasztornym. Trwające od grudnia 2024 roku prace renowacyjne objęły całą elewację – od fundamentów kryjących średniowieczne tajemnice aż po wieżę wieńczącą świątynię.

Podczas robót nie brakowało interesujących niespodzianek, które odsłoniły nieco więcej z przeszłości jednego z najstarszych bytomskich kościołów.

Zabytkowy kościół przeszedł gruntowny remont

Renowację kościoła przeprowadziła krakowska firma Des. Prace objęły elewację kościoła i przybudówek – kaplicy i zakrystii, a także konserwację i naprawę okien, drzwi oraz części wnętrza kościoła. Wykonano m.in. nowe tynki wewnętrzne i okna we wszystkich przybudówkach, a także prace związane z ogrzewaniem podłogowym, hydrantami oraz wylewkami. Wykonawca przeprowadził również hydroizolację ścian fundamentowych kościoła i odnowił witraże. Warto wspomnieć, że przy okazji renowacji wieży i wnętrza kościoła powstały nowe instalacje: odgromowa i przeciwpożarowa. Zamontowano także monitoring wizyjny i system przeciwwłamaniowy. Odnowiono ponadto detale architektoniczne, w tym między innymi rzeźbę „Serce Jezusowe” nad wejściem do kościoła.

Podczas prac tynkarskich elewacji kościoła od ul. Józefczaka (elewacja północna), zgodnie z decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, elementy kamienne – obramienia okien i naroża przypór – zostały

zabezpieczone metodami konserwatorskimi. Pozostawiono je bez tynkowania, aby zachować ich pierwotną formę i umożliwić ekspozycję. Inwestycja była możliwa dzięki dofinansowaniu z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków i pochłonęła ponad 4 mln 474 tys. 478 zł. Dofinansowanie z Rządowego Programu Ochrony Zabytków: 3 390 800 zł, a dofinansowanie gminy Bytom: 69 tys. 200 zł. Roboty dodatkowe pochłonęły 1 mln 14 zł i realizowane były ze środków Zakonu Braci Mniejszych Prowincji Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach-Panewnikach.

Bytomska świątynia odkryła swoje tajemnice

Podczas robót budowlanych odsłonięte zostały m.in. mury świątyni, prawdopodobnie z XIV wieku, a także ślady przebudowy datowanej na XV wiek, w tym zamurowane kamienne elementy portalu po obydwu stronach kruchty północnej. Na ścianie zewnętrznej starej zakrystii z kolei odsłonięto zamurowane wejście, które prawdopodobnie służyło w XIX wieku jako remiza strażacka. Archeolodzy natrafili również na szkielety dziecięce, a w ich otoczeniu – na artefakty z miedzi, brązu oraz ceramikę datowaną na XIII lub XIV wiek. Kolejne prace budowlane ujawniły

ostrołukowy otwór przejścia (furty), który mógł służyć jeszcze na początku XVII wieku albo do czasów przebudowy w XVIII wieku, a więc w okresie, gdy w tym miejscu nadal działał klasztor. Z kolei podczas prac przy elewacji od strony ul. Józefczaka, po skuciu tynków, ukazały się kamienne obrysy pierwotnych okien, struktura ścian oraz pierwotny układ przypór, a także mury obwodowe z kamienia łamanego. Interesującym odkryciem podczas prac było z pewnością odkopanie szkieletu kobiety z pozostałością na czole metalowego wianka, ozdobnej siateczki lub „Korony Śmierci” (Totenkorone).

Jeden z najstarszych kościołów w Bytomiu

Kościół św.

Wojciecha

pochodzi prawdopodobnie z połowy XV wieku.

Powstał w miejscu poprzedniego, drewnianego kościoła, który zbudowano wraz z klasztorem w XIII wieku. Przed 1450 rokiem kościół i klasztor przebudowano, zastępując drewniane budynki murowanymi.

W latach 1783 – 1786 gotyką świątynię gruntownie przearanżowano na styl barokowy. Dzięki fundacji grafa Łazarza Erdmanna z bytomskiej linii Henckel von Donnersmarck kościół znacznie powiększono. Dobudowano

nawę, kruchtę z wieżą i nowe organy, a wygląd średniowiecznej świątyni uległ znaczącej zmianie. Gotyckie prezbiterium zachowano, ozdabiając je renesansowymi kapitelami, natomiast nową nawę ze sklepieniami żaglowymi utrzymano w tonacji klasycyzującego baroku. Wewnątrz ufundowano nowe organy i kryptę przeznaczoną na grobowiec rodziny Henckel-Erdmann. Dzisiaj z tego wyposażenia pozostały tylko dwie figury świętych apostołów Piotra i Pawła, znajdujące się pod chórem

organowym. Także fasada kościoła z charakterystycznym portalem nie zmieniła wyglądu. W 1810 roku majątek zakonu bernardynów w Prusach został zsekularyzowany. Budynek

klasztora przejęło miasto i przeznaczyło na szkołę (na jego miejscu znajduje się obecnie secesyjny budynek szkoły zbudowany w 1902 roku), zaś w kościele urządzono magazyn. W 1833 roku sprzedano go parafii ewangelickiej.

Po zakończeniu II wojny światowej kościół został przejęty przez parafię katolicką i uzyskał obecne wezwanie św. Wojciecha (pierwotnie nosił wezwanie św. Mikołaja). W 1970 roku kościół wpisano do rejestru zabytków.

BYTOMSKI BUDŻET OBYWATELSKI ROZSTRZYGNIĘTY

Tekst: Anna Krzyszkowska-Kuc | Zdjęcia: Hubert Klimek

36 projektów, ponad 41 tysięcy ważnych głosów oddanych przez ponad 22 tysiące Bytomianek i Bytomian. Dziesięć inicjatyw wybranych do realizacji. Znamy wyniki tegorocznego #BO_Bytom.

W tegorocznej edycji BO mieszkańcy postawili na projekt „Spotkajmy się tutaj. Sąsiedztwo tworzy, boisko łączy, razem gramy!”, na który swoje głosy oddało 8050 osób. Inwestycja została wyceniona na ponad 2,3 mln zł i obejmuje trzy powiązane ze sobą zadania, m.in. modernizację infrastruktury sportowej GKS Rozbark, stworzenie miniparku sąsiedzkiego przy ul. Tuwima, budowę i remont chodnika dla pieszych w Łągiewnikach.

Najwięcej głosów zdobyły projekty: 1) Zapisani w węglu – ocalenie i twórcze przetworzenie dziedzictwa kulturowego Bytomia oraz stworzenie przestrzeni dla aktywizacji i samorozwoju mieszkańców; 2) Tymczasowe zaplecze sanitarno-szatniowe GKS Rozbark – wykonanie zaplecza szatniowo-sanitarnego w technologii kontenerowej na potrzeby działalności sportowej klubu GKS Rozbark; 3) Sportowe Miechowice – stworzenie w dwóch różnych częściach Miechowic (SP 33 i SP 54) bezpiecznych boisk sportowych; 4) Z pamięcią o kopalni. Tężnia solankowa przy budynku dawnej dyrekcji KWK Rozbark oraz rewitalizacja ścieżki

edukacyjno-historycznej w Przed-szkolu nr 20 – stworzenie dwóch uni-kalnych przestrzeni w Rozbarku;

5) Razem dla Stolarzowic i Górnika – poprawa infrastruktury w PM nr 53, SP nr 43 czy SP nr 47, a także poprawa infrastruktury i bezpieczeństwa na terenie LKS Tempo Stolarzowice, moder-

nizacja infrastruktury PTS Rodło Górnika oraz zakup defibrylatorów dla OSP Stolarzowice;

6) Widoki Elektronika – wymiana starych, nieszczelnych okien na energo-oszczędne w budynku Technikum nr 4; 7) Bytomski Plac Zabaw bez barier – rozbudowa i modernizacja istniejącego placu zabaw w Parku Miejskim poprzez wprowadzenie nowoczesnych urządzeń integracyjnych oraz uzupełnienie infrastruktury rekreacyjnej i towarzyszącej; 8) Kapliczka Gietrzwałdzka – 150. Rocznica Objawień – budowa ceglanej kapliczki na skwerze przy skrzyżowaniu ul. Żeromskiego z ul. Matejki; 9) Boisko marzeń Akademii Krasnoludków – modernizacja i doposażenie terenu rekreacyjnego przedszkola nr 40 w Szombierkach poprzez renowację istniejącego miniboiska.

AKTYWNA INTEGRACJA & BYTOMSKA REAKTYWACJA

LUDZIE • ROZWÓJ • SZANSE • LEPSZE JUTRO

*Razem
w stronę
możliwości*

MIESZKASZ W BYTOMIU I OBECNIE NIE PRACUJESZ?

Nowe umiejętności. Większe szanse. Lepsza przyszłość.

*Bytom
to ludzie*

**MOŻESZ BEZPŁATNIE
ZROBIĆ KURS ZAWODOWY!**

DLA KOGO JEST PROJEKT?

dla pełnoletnich mieszkańców Bytomia

dla osób bezrobotnych lub biernych zawodowo

dla osób z niepełnosprawnościami

dla osób korzystających z pomocy społecznej

dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami

dla osób w trudnej sytuacji życiowej

CO OFERUJEMY?

bezpłatne kursy i szkolenia zawodowe

doradztwo zawodowe

wsparcie psychologa

zajęcia komputerowe

treningi kompetencji społecznych

pracę socjalną i konsultacje prawne

REKRUTACJA TRWA

*Większe możliwości
są bliżej, niż myślisz!*

Fundacja INICJATYWA

ul. Powstańców Warszawskich 38/1, Bytom

**515 - 904 - 592
32 286 72 74**

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

BYTOM ROBERTA ACKERMANN

Tekst: Łukasz Respondek | Zdjęcie: Hubert Klimek

Powieść autobiograficzna Roberta Ackermanna „Chodziłem po słonecznej stronie ulicy” to epos o dzieciństwie żydowskiego chłopca urodzonego na Górnym Śląsku tuż po II wojnie światowej. To również interesujący opis życia w Bytomiu w latach 50. XX wieku.

Robert Ackermann z niezwykłą precyzją i autentycznością odtwarza rzeczywistość PRL-u od podwórkowych bójek przez handel walutą na granicy prawa po dramaty tożsamości i pamięci. Przed czytelnikiem otwiera się poruszająca literacka podróż przez powojenny Śląsk pełen napięć i nieoczywistych losów. „Chodziłem po słonecznej stronie ulicy” jest powieścią autobiograficzną z elementami eseju historycznego. Opisuje m.in. zagadnienia polsko-żydowskiej tożsamości oraz relacje społeczne w Bytomiu w latach 1950 – 1960.

To autentyczna historia o świecie, który już zniknął, i o człowieku, który żył w dwóch rzeczywistościach. Na kartach powieści pojawia się Plac Słowiański, gdzie autor mieszkał, a także parafia świętej Barbary, powojenna diaspora żydowska, ulica Piekarska, gdzie znajdował się zakład produkujący słodczyce, należący do ojca autora, a także podwórka, szkoły i kluby sportowe powojennego Bytomia. Autor wydobywa z pamięci detale z powojennej topografii Bytomia i co-

dzienności mieszkańców. W obrazach Bytomia przywołuje często przemysłowy charakter miasta, którego rytm wyznaczała praca w kopalniach. Dzieciństwo w Bytomiu w realiach lat 50. XX w. wspomina jako trudne i biedne,

ale nie nieszczęśliwe, podkreślając, że ludzie cieszyli się tym, co mieli. – *To proza ocalenia, która nie celebrowa traumatycznych doświadczeń, ale afirmuje triumf życia* – wyjaśnia dr Anna Mierzejewska z wydaw-

nictwa Ebisu, wydawca powieści. – *To książka o dorastaniu w świecie, gdzie inteligencja spotyka się z ulicą, a elegancja z brutalnością życia. O byciu jednocześnie „tu i tam”, Polakiem i Żydem, dzieckiem kultury i ulicy. Pełna żywych scen, wyrazistych postaci i prawdy, której nie da się wymyślić* – tłumaczy.

Patronat nad książką objął Prezydent Bytomia Mariusz Wołosz. Powieść będzie tłumaczona na inne języki, a także stanowi prelude do dłuższego ciągu i kolejnych niezwykle interesujących wspomnień autora. Obecnie można ją nabyć na stronie wydawnictwa: <https://wydawnictwoebisu.com/sklep>.

Muzeum
Górnośląskie
w Bytomiu

www.muzeum.bytom.pl

f X @ YouTube

#MaszGdzieBywac

MOTYLE

Między pięknem natury a nauką

wystawa do 18.10.2026

ul. Wojciecha Korfa 34 | Bytom

prof. Anna Strycharc

Województwo
Śląskie

Muzeum
Górnośląskie
w Bytomiu

Śląskie
Województwo
Górnośląskie

TVP info

TVP 3
Kujawski

PIEKARY

Muzeum Górnośląskie w Bytomiu jest partnerem projektu edukacyjnego "Śląskie Muzeum w Bytomiu"

**Muzeum Górnślaskie
w Bytomiu
pl. Sobieskiego 2,
ul. W. Korfantego 34
tel. 32 281 82 94**

10.10, g. 12.00

Skąd się biorą kolory jesieni – warsztaty rodzinne, zapisy. Bilet: 15 zł

11.10, g. 13.00

Zwierzęta leśne w kulturze tradycyjnej – wykład. Bilet: 4 zł

17.10, g. 11.00 – 14.00

Archeologia nie taka skostniała! – wykop archeologiczny, wykłady, warsztaty i inne atrakcje. Wstęp wolny

18.10, g. 15.00

W obliczu śmierci.

Zwyczajne pogrzebowe w pradziejach i średniowieczu – wykład.

Bilet: 4 zł

21.10, g. 17.00

Na wschód i na zachód. Deportacje Kresowian 1939 – 1955 – wykład.

Bilet: 4 zł

24.10, g. 12.00

Etnodizajn – warsztaty rodzinne. Bilet: 15 zł

25.10, g. 15.00

Wokół wspomnień żydowskiego chłopca Roberta Ackermanna – wykład. Bilet: 4 zł

28.10, g. 17.00

Tadeusza Różewicza rozmowy z Zofią i Jerzym Nowosielskimi. Listy – wykład. Bilet: 4 zł

31.10, g. 9.00 – 15.00

IV Międzynarodowy Dzień Wymiany Owadów i Targi Entomologiczne w Muzeum Górnoślaskim w Bytomiu. Bilety: 2 – 25 zł

5, 12, 19 i 26.10, grupa

I 13.30 – 15.00 oraz grupa II 17.30 – 19.30

Spotkanie amatorskiego Zespołu Tańca Dawnego – warsztaty dla dorosłych, opłata miesięczna, więcej informacji: tel. 32 281 82 94, w. 127

7, 14, 21 i 28.10,

g. 17.45 – 20.45

Szermierka historyczna – szabla i rapier – warsztaty dla dorosłych, zapisy. Bilet: 10 zł

**Miejska Biblioteka
Publiczna
pl. Sobieskiego 3
tel. 32 787 06 01**

Na spotkania edukacyjne dla dzieci. Zapisy pod nr. 32 787 06 01, wew. 413

dld@biblioteka.bytom.pl

7.10, g. 10.00 i 12.00

Spotkanie dla dzieci z Markiem Szołtyskiem – o tradycji i historii Górnego Śląska. Wstęp wolny

9.10, g. 10.00 i 11.00

Seans edukacyjny dla dzieci w mobilnym planetarium w ramach projektu „Stacja Kosmiczna Bytom”. Wstęp wolny

12.10, g. 10.00 i 12.00

Spotkanie dla dzieci z Waldemarem Cichonem – o postaciach historycznych związanych z regionem oraz górnoślaskich legendach. Wstęp wolny

15.10, g. 16.00 – 17.30

Giercownia: warcaby, chińczyk. Wstęp wolny

16.10, g. 11.30

Spotkanie dla dzieci z Wojciechem Orlińskim, publicystą, pisarzem, znawcą twórczości Stanisława Lema i autorem książki „Kopernik. Rewolucje”. Wstęp wolny

19.10, g. 10.00 – 13.00

22.10, g. 9.00 – 12.00
Warsztaty dla dzieci „Śląski Alfabet Edukacyjny” z firmą Nowe-kartonowe – tworzenie ilustrowanych, przestrzennych liter śląskiego alfabetu jako estetycznej dekoracji. Wstęp wolny

20 i 21.10, g. 10.15

Czytamy zamiast mamy... o kosmosie – fragmenty książek: „Dzieci Pana Astronoma” Wandy Chotomskiej i „Pan Toti i roboty” Joanny Sorn-Gara. Wstęp wolny

22.10, g. 17.00

Spotkanie z Joanną Wolańską, wokalistką, pisarką. Minirecital i spotkanie nt. jej powieści – „Miłosne

przypadki 40-latków".
Wstęp wolny

23.10, godz. 10.30
Spotkanie z Rafałem
Kosikiem, autorem książ-
zek dla dzieci, w tym
serii „Felix, Net i Nika”.
Wstęp wolny

27.10, g. 11.00 – 13.00
Spotkanie klubu książki
„Niedosyt” nt. książki
„Śmiejąc się w drodze
do meczetu” Zargi
Nawaz. Wstęp wolny

29.10, g. 17.00
Spotkanie klubu książki
„Trzynastka” nt. powieści
Madeline Miller „Pieśń
o Achillesie”. Wstęp
wolny

9.10, g. 17.00
Wernisaż wystawy pra-
cowni „Fajna Kreska”.
Wstęp wolny

2 – 30.10
Wystawa „Bytom
w akwareli” Magdaleny
Śliwińskiej. Wstęp wolny

**Pałac
w Miechowicach
ul. Dzierżonia 30,
tel. 789 153 878**

6, 13, 20, 27.10, g. 17.30
Tu się hekluje – warsz-
taty z Elą Salamon-
Cygan. Bilet: 10 zł

6, 13, 20, 23, 27, 30.10 g.
9.00 – 12.00
Re: Akcja Bio Recy-
cling – zajęcia ekolo-
giczne o różnej tematy-
ce dla dzieci. Bilet: 5 zł
9.10, g. 18.00

Spotkanie autorskie
z Małgorzatą Laburdą-
-Lis i Judytą Olszowską
nt. książki „Tam, gdzie
pamięć trwa... Tragedia
Górnośląska 1945 roku
w przestrzeni regionu”.
Bilet: 2 zł

10.10, g. 16.00
Jesień – koncert Gabrie-
li Silvy i młodych adep-
tów sztuki wokalne.
Bilet: 30 zł

10.10, g. 18.00
Spotkanie z Bartło-
miejem Żelazowskim,
znanym w sieci jako
zDronowany, pasjona-
tem latania dronem,
fotografem. Bilet: 20 zł

19.10 – 2.11
ReAnimacja Miecho-
wicka – wystawa popro-
jektowa Pauliny Tury.
Wstęp wolny

21.10, g. 18.00
„Dyskretny urok Meghan.
Księżna czy celebrytka?”.
Spotkanie z dr Aleksan-
drą Musil. Bilet: 20zł

**Bytomskie Centrum
Kultury
tel. 32 389 31 09**

6.10, g. 18.00
Spotkanie autorskie
z Marcinem Melonem
i Adrianem Katroshim
o książkach „Komisorz
Hanusik. We tajnyj
służbie ślonskiej nacy-
je” i „Utropy Micyny”.
Miejsce: Biuro Promocji
Bytomia przy Rynku 7.
Wstęp wolny

8 – 11.10
Bytomski Festiwal
Literacki Becek Czy-
ta – warsztaty, spektakl,
spotkania i rozmowy
z lubianymi autorami
książek i ilustracji dzie-
cięcej, którzy z pasją
prowadzą do świata li-
teratury. Szeroki zakres
tematyczny gwarantu-
je, że każdy mały czy-
telnik znajdzie coś dla
siebie. Pełny program
festiwalowy oraz bilety
na becek.pl

15.10, g. 17.30
Warsztaty z pisania intu-
icyjnego „List do siebie
z przyszłości”. Bilet: 10 zł

22.10, g. 17.00
Warstwy Bytomia.
Baśka piecze – warszta-
ty w Muzeum Chleba.
Bilet: 10 zł

22.10, g. g. 17.20
Warstwy Bytomia. Biżu-
teria z miedzi – warszta-
ty w pracowni Stalowe
Anioły. Bilet: 15 zł

27.10, g. 17.30
Warstwy Bytomia.
Muzyczna przygoda
w szkole muzycznej –
warsztaty muzyczno
ruchowe. Bilet: 10 zł

30.10, g. 17.30
Warstwy Bytomia.
Bytom rysowany wę-
głem. Miejsce: Biuro
Promocji Bytomia przy
Rynku 7. Bilet: 15 zł

**Więcej aktualności
kulturalnych na
www.madeinbytom.pl**

GEORGES BIZET

CARMEN

Opera
Śląska
zaprasza

Kierownictwo muzyczne: **Piotr Mazurek**
Reżyseria i inscenizacja: **André Heller-Lopes**

23.10 PREMIERA | 24, 25, 27, 29, 30.10
5, 6, 7, 8.11 oraz 17.11 Teatr Śląski

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

Województwo
Śląskie

Opera Śląska jest instytucją kultury
Samorządu Województwa Śląskiego

OPERA ŚLĄSKA
W BYTOMIU

PARTNERZY:

Bank Polski

VOIGT®

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu
„Muzyka”, realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca